

www.pwc.se

Växjö

Grundläggande granskning
december 2017
Vuxenutbildningen

Utgångspunkt och frågeställningar

Växjö kommun erbjuder utbildningar hos flera utbildningsanordnare. Enligt uppgift kommer samtliga utbildningsanordnare som får möjlighet att driva vuxenutbildning att kvalitetsgranskas och bli godkända när de uppfyller de krav som kommunen ställer. De kommer också att följas upp och utvärderas regelbundet.

Det är fortfarande Växjö kommun som gör bedömningen och antar den sökande. Växjö kommun styr vilket urval av kurser och yrkesutbildningar som erbjuds och det är grundläggande och särskild behörighet som prioriteras.

Revisionsfråga:

Säkerställer nämnden för arbete och välfärd en ändamålsenlig intern styrning och kontroll över utbildningsanordnare av vuxenutbildningen?

Kontrollmål:

- Är den initiala kvalitetsgranskningen av externa utförare tillräcklig?
- Sker det regelbunden uppföljning och utvärdering externa utförare?
- Hur säkerställer nämnden att utbud överensstämmer med efterfrågan?

Metod

Intervjuer med ansvariga tjänstemän och chefer

Genomgång av relevant dokumentation i förhållande till revisionsfråga och kontrollmål

Dokumentet har varit föremål för sakgranskning

Auktorisationen

Under år 2017 förändrades organiseringen av vuxenutbildningen. Förändringen innebär att alla anordnare av vuxenutbildning ska *auktoriseras* genom ett upphandlingsförfarande. Förfrågningsunderlaget ligger öppet över tid och det är möjligt att ansöka om att starta utbildning efter hand. De intervjuade anser att förfarandet kan liknas vid en LOV-upphandling (kommunen har bedömt detta som en valsituation och de hänvisar till en dom från EU som stöder detta förfarande). I mars 2017 publicerades en förfrågan i upphandlingsverktyget TendSign. Anbuderna öppnas löpande och hanteras av förvaltningens upphandlingsansvarige. Inledningsvis kontrolleras anbudet mot förfrågan för att säkerställa kravuppfyllelsen. Därefter kallas anordnaren till möten för intervju enligt intervjuguide. Samtliga anordnarens utbildningslokaler besiktas också. Aktörerna viktas inte mot varandra utan de jämförs med kriterierna. Intervjuer och kontroller genomförs av de ansvariga tjänstemännen. Efter kontrollerna lämnas förslag till förvaltningschefen som har delegation på att fatta beslut i dessa ärenden. Det finns tre beslutsnivåer: Auktorisation som resulterar i ett avtal, ej godkända eller krav om komplettering. Auktorisationen löper tills vidare om aktören inte missköter sitt åtagandet och förlorar auktorisationen eller väljer att säga upp avtalet. Från inlämnande av anbud till beslut ska det ta som längst två månader. Aktörerna kan inte ta emot några elever innan de har blivit auktoriserade. Samtliga elevansökningar och antagningar till utbildningar sker via kommunen.

Förväntningen på detta förfarande är bland annat att det ska öppna upp för flera anordnare/aktörer inom vuxenutbildningen. De intervjuade anser att aktörerna har uttryckt att det förfarandet fungerar smidigt och går relativt snabbt.

Fram till granskningstillfället har det lämnats in 22 anbud. 16 av dessa är auktoriserade och övriga är i processen. De intervjuade anser att detta är för många aktörer i förhållande till antalet elever. Kommunen lämnar inga garantier att anordnarna får elever till utbildningarna då det är elevernas val som ska vara styrande. Vidare finns det i dagsläget flera anordnare med likartade utbildningar.

Ersättning och uppföljning

Ersättning

Kommunen har ett ersättningssystem i förhållande till anordnarna som innebär att de får 100 % ersättning vid godkänt betyg i enlighet med fastställd prislista per program. Prislistan är beslutad av nämnden. Utbetalningen sker i två steg med 80 % vid start och resterande 20 % vid godkänt betyg.

Uppföljning

Kommunens uppföljning av verksamheterna hos anordnarna sker utifrån det som angetts i förfrågningsunderlaget samt avtalet. Där framgår att det är huvudmannen, det vill säga Växjö kommun, som ansvarar för uppföljning av systematiskt kvalitetsarbete och utveckling av verksamheten. I förfrågningsunderlaget framgår vidare att det genomförs kontroller, utvärderingar och uppföljningar för att säkerställa att den kommunala vuxenutbildningen håller god kvalitet och att utbildningsanordnarna uppfyller fastställda krav. Uppföljningen berör lokaler, IT-system, rektors kompetens och erfarenhet, att verksamhetsansvarig uppfyller kraven, ledningssystem, hantering av missförhållanden, kvalitetsarbetet, efterföljande av lagar och förordningar samt utförandet av tjänsten dvs ta emot elever och genomföra undervisningen. Uppföljningen sker genom besök och intervjuer i verksamheten samt genom brukarundersökning och uppföljning av betyg och resultat. Uppföljningen kommer att ske utifrån en planerad process med verksamhetsbesök en gång per år.

Ansvar på avtalsuppföljningen ligger på enheten Planering och ekonomi och det finns en genomförandeplan för uppföljningen. Då arbetssättet fortfarande är relativt nytt pågår utveckling av förfarandet för att landa rätt i bemanningen av kontroll. Uppföljningen kommer även att utvecklas med ett anmälningsförfarandet.

I förfrågningsunderlaget framgår vilka sanktionsmöjligheter som kommunen har i förhållande till anordnarna. Om någon part inte fullgör sina åtaganden enligt avtalet och efter anmodan inte inom 30 dagar vidtar rättelse får drabbad part antingen avhjälpa bristen på motpartens bekostnad eller göra avdrag på ersättningen/motsvarande. Vid avtalsbrott av väsentlig betydelse eller vid upprepade händelser äger part rätt att häva avtalet. Hävande part är berättigad till skadestånd.

Eleverna, utbud och efterfråga

Antagningen till utbildningarna sker via kommunen och administreras där. Ansökningarna sker genom en webbansökan med bank-id där eleven väljer utbildning och anordnare.

Kommunens har studie- och yrkesvägledare (SYV) som är tillgängliga för eleverna när det ska välja utbildning och inriktning. De intervjuade anser att det inledningsvis fanns en viss oro bland SYV:arna att det nya förfarandet skulle vara svårt att hantera. Detta har följts upp och det har visat sig att oron var obefogad. SYV:arna är i första hand placerad hos kommunen och stöder eleverna på plats hos utbildningsanordnarna om det behövs.

Utbud och efterfrågan

Kommunen har kartlagt vilka bristyrken och utbildningar som finns i Växjö kommun. De intervjuade anser att kommunen är en aktör i detta sammanhang som i samarbete med andra aktörer, näringsliv och myndigheter, kan arbeta med frågan. Kommunen har här dubbla roller vilket innebär att den både är en stor arbetsgivare med behov av arbetskraft och samtidigt är en aktör för att utveckla utbildningar och stimulera utvecklingen.

Utbildningarna inom vuxenutbildningen är i stora delar styrda av det som eleverna efterfrågar. Det är inte möjligt att avråda en elev från en viss utbildning eller tydligt hänvisa till en viss utbildning med hänvisning till att det är en utbildning som leder till arbete inom ett bristyrke.

Om behov av utbildning uppstår som inte erbjuds vänder sig förvaltningen till anordnarna och signalerar att detta behovet finns. De som auktorisation har möjlighet att utveckla verksamheten utifrån det som kommunen efterfrågar. De intervjuade anser att det finns en bra kommunikation med anordnare, näringsliv och arbetsförmedlingen. Om en anordnare vill utöka sin produktkatalog går det relativt fort att ge godkännande för detta.

I dagsläget anser det intervjuade att det finns utbildningar som täcker efterfrågan. Utbudet överensstämmer med efterfråga från eleverna. Vård- och omsorgsprogrammet har varit prioriterat, vilket märks genom att anordnarna efterfrågas och eleverna hänvisas.

Vad ser nämnden och vad är nästa steg?

Rapportering till nämnden

Nämnden för arbete och välfärd får månadsvis uppföljning av verksamheten inom nämndens verksamhetsområden samt bokslutsuppföljning. Rapporteringen varierar i frekvens under året och handlar bland annat om:

- Nyckeltal (betyg, genomströmning, till jobb)
- Antal elever i utbildning
- Data över aktörer och fördelning av elevernas val och utbildning
- Rapportering av delegeringsbeslut vid auktorisation

Just nu/nästa steg

De intervjuade menar att det finns fyra punkter som just nu är aktuella inom förvaltningen att hantera i anslutning till vuxenutbildningen:

- Uppföljningen och kontroll av anordnarna ska komma igång
- Utveckla samverkan med regionen för att få ett större utbud och upptagningsområde. Arbetsmarknaden är regional och därmed bör utbildningen också vara det.
- Samarbetet med andra kommuner för att hantera skillnader mellan organisationerna. Det gäller att ha rätt kompetenser i de olika samverkanssammanhang.
- Det är ständig påfyllnad i utbildningarna vilket innebär att det inte ges förutsättningar för samlade gruppstarter. Förvaltningen ser över möjligheten att kunna ordna en sådan organisering för att skapa grupper/sammanhang för elever som behöver det. Det kan vara en förutsättning att klara studierna i större utsträckning. Detta kan krocka med elevernas individuella val av olika utbildningsanordnare, trots att det är samma utbildning.

Bedömning av kontrollmålen

Kontrollmål	Bedömning	Kommentar
Är den initiala kvalitetsgranskningen av externa utförare tillräcklig?	Uppfyllt	Vi konstaterar att det finns ett upphandlingsförande för det anordnare som vill bedriva vuxenutbildning. Kravspecifikationen är tydlig och ställer adekvata krav på anordnarna. Processen för auktorisation är tydlig och innehåller moment med intervjuer och kontrollbesök utöver anbudsförandet.
Sker det regelbunden uppföljning och utvärdering externa utförare?	Uppfyllt	Vi konstaterar att det finns utgångspunkter, kriterier och planerat förfaranden för genomförandet av uppföljningen. Vid granskningstillfället har det ännu inte genomförts någon kontroll och uppföljning av anordnarna på grund av att förfarandet med auktorisation är relativt nytt. Vi anser att den process och förhållningssätt som har redovisats vid granskningen borgar för att uppföljningen kommer att vara ändamålsenlig.
Hur säkerställer nämnden att utbud överensstämmer med efterfrågan?	Uppfyllt	Vi konstaterar att nämnden och förvaltningen aktivt arbetat tillsammans med andra aktörer för att följa efterfrågan av arbetskraft och yrken i Växjö och i regionen. Det är en förutsättning för att agera för att påverka utbildningsutbud och efterfråga. Samtidigt är efterfrågan i stora delar beroende av elevernas preferenser och intressen, vilket är områden som nämnden i liten utsträckning kan eller ska påverka.

Revisionell bedömning

Vi bedömer att nämnden för arbete och välfärd säkerställer en ändamålsenlig intern styrning och kontroll över utbildningsanordnare av vuxenutbildningen. Bedömningen grundar sig på iakttagelserna för respektive kontrollmål.